

Portalski, Mariusz

Komunikat

Notatki Płockie 49/2-199, 54

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kowo na karę śmierci, zamienioną przez B. Bieruta na 15 lat więzienia. W obu przypadkach orzeczono konfiskatę całego majątku. Wstrząsający jest wyrok na ich jedynym synu, 21-letnim Karolu, który należał do oddziału ROAK „Słonego”, a następnie oddziału NZW. Ranny w starciu z grupą operacyjną KBW i UB, w wyniku postrzału w okolice kręgosłupa doznał całkowitego paraliżu nóg. Mimo tego kalectwa został osądzony, skazany na karę śmierci i pół roku później - 29 marca 1950 r. stracony⁹.

Przy każdym orzeczeniu jest podany skład zespołu sędziowskiego, co pozwala na określenie wysokości ferowanych wyroków przez konkretnych sędziów i oskarżycieli oraz udział innych osób w charakterze ławników.

Często do biogramów i aktów oskarżenia dołączone są zdjęcia z dokumentów osobistych lub wykonane w więzieniu. Na końcu książki autor dołączył fotokopie 66 protokołów wykonania kary śmierci. Dużym ułatwieniem w wyszukiwaniu interesujących czytelnika informacji są indeksy: nazwisk i miejscowości, choć ten ostatni jest mocno niekompletny.

I właśnie analizując dołączony skorowidz miejscowości, można określić swoistą geografie poparcia dla oddziałów, gdzie poza miastami - Płockiem,

Sierpcem, Płońskiem, Mławą, Gąbinem, Raciążem - wyróżniały się: Chudzynek (gm. Rogozino, pow. Płock), Czerniewo (gm. Rogozino, pow. Płock), Gralewo (gm. Starożęcin, pow. Płońsk), Starożreby (pow. Płock).

W przyjętej przez autora formule bez znajomości materiału archiwalnego trudno jest wskazywać na jakieś braki, czy uchybienia, choć np. wiele aktów oskarżenia podanych jest ze skrótami i nie wiadomo, jakie fragmenty zostały pominięte. Tego typu informacje oraz charakterystyka zespołu archiwalnego, który stanowi podstawę pracy, mogłyby znaleźć się we wstępie, którego brakuje.

Z uwagi na swój odkrywczy charakter książka może stanowić niezastąpione źródło zarówno do opracowywania biografii, jak i historii miejscowości, organizacji i skali oporu wobec nowej władzy. Publikacja powstała niejako przy okazji zbierania przez J. Pawłowicza materiałów do pracy doktorskiej nt. zbrojnego podziemia niepodległościowego na północno-zachodnim Mazowszu, należy więc mieć nadzieję na rychłe pojawienie się na rynku księgarskim całościowej monografii zbrojnego oporu przeciwko władzy komunistycznej w tej części Mazowsza.

Grzegorz Gołębiowski

PRZYPISY

¹ T. Łabuszewski, J. Pawłowicz, *Ostatni leśni. Mazowsze i Podlasie w ogniu 1948-1953*, wyd. Instytut Pamięi Narodowej, Warszawa 2003.

² J. Pawłowicz, *Chwała bohaterom*, s. 310.

³ Ibidem, s. 92.

⁴ Ibidem, s. 315.

⁵ Ibidem, s. 153.

⁶ Ibidem.

⁷ Ibidem, s. 155.

⁸ Ibidem, s. 149.

⁹ Ibidem, s. 274-275.

KOMUNIKAT

- 1) W dniu 26 kwietnia 2004 r. obroniła pracę doktorską na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych w Uniwersytecie Kardynała Wyszyńskiego Zofia Kuźniewska seminarzystka Seminarium Doktoranckiego TNP. Dysertacja doktorska miała tytuł „Rozgraniczenie pomiędzy diecezją płocką i włocławską na przestrzeni dziejów. Studium historyczno-archiwalne”. Promotorem pracy był ks. prof. dr hab. Witold Kujawski z Włocławka. Recenzentami byli prof. Bohdan Ryszewski oraz ks. prof. Józef Mandziuk.
- 2) W dniu 4 maja 2004 r. pracę doktorską obroniła w Akademii Bydgoskiej na Wydziale Humanistycznym Barbara Moraczewska seminarzystka Seminarium Doktoranckiego TNP. Temat dysertacji: „Odbudowa i rozwój szkolnictwa Miasta Włocławka w latach 1945-1975”. Promotorem był prof. dr hab. Mirosław Krajewski kierownik Seminarium Doktoranckiego TNP. Recenzentami byli: prof. Eugenia Anna Wesołowska z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, prof. Hanna Konopka z Uniwersytetu w Białymstoku i prof. Marian Pawlak z Akademii Bydgoskiej.

Sekretarz Seminarium Doktoranckiego
Mariusz Portalski